

ІНФОРМАЦІЙНІ ОБ'ЄКТИ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА: СПРОБА КЛАСИФІКАЦІЇ

Сергеева Н.В., аспірант

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Анотація. Стаття присвячена розгляду найпоширеніших інформаційних об'єктів у середовищі сучасного міста та можливості їх класифікації.

Ключові слова: класифікація, інформаційні об'єкти, конструкція.

Аннотация. Сергеева Н.В. Информационные объекты городской среды: попытка классификации. Статья посвящена рассмотрению самых распространённых информационных объектов в среде современного города и возможности их классификации.

Ключевые слова: классификация, информационные объекты, конструкция.

The summary. Sergeeva N.V. Information holding object city environment: attempt of classification. The article is devoted to consideration of the most widespread informative objects in the environment of modern city and possibility of their classification.

Key words: classification, informative objects, construction.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій.

Більшість спеціалізованої літератури, періодичних та інтернет-видань [6] розглядають інформаційні об'єкти в місті з точки зору привабливості їх можливостей (конструктивних, фізико-механічних, економічних) як рекламоносія. Деякі роботи розкривають досвід наглядної агітації як засобу ідейно-естетичного впливу [5] і на сьогоднішній день є, до певної міри, морально застарілими.

З чого **мета роботи** полягає у розгляді та класифікації інформаційних установок і конструкцій міського середовища як необхідного етапу їх дослідження з дизайнерських позицій.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дослідження проведено в межах держбюджетної науково-дослідної теми Харківської державної академії дизайну і мистецтв „Методологія інноваційного дизайну у контексті науково-технічного прогресу і глобальної екологічної кризи”, номер державної реєстрації 0107U002131.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи можливість класифікації об'єктів міського середовища, звертаємося до її визначення [1]. Так, проектні класифікації розглядаються як систематизація сукупності явищ чи об'єктів дійсності за функціональними, морфологічними, технологічними, соціокультурними та іншими ознаками, як віднесення матеріалу проектування до певного класу, виду, розділу у відповідності до установлені проектувальником або загальноприйнятої системи зв'язків. Самі ж проектні класифікації можуть бути поділені на загальні та окремі. Загальні класифікації будуються за сферами функціонального призначення об'єкта та визначають цільові вимоги до нього. Окремі, оперативні класифікації формуються всередині загальних за типами використання груп об'єктів, видами їх функціональних чи конструктивних зв'язків, за матеріалом та способом виготовлення, за художньо-стилістичними ознаками і т.п.

Загальним, об'єднуючим фактором великої кількості різних дизайнерських об'єктів у середовищі міста є їх спеціальне інформаційне функціональне навантаження (орієнтація, пропаганда, реклама, ситуативне інформування тощо). Відштовхуючись від запропонованого В.Б. Устином [4], В.Н. Мухіним [3] поділу самої інформації, можемо класифікувати інформаційні об'єкти за часовими межами дії, рівнями розташування, а також за їх технологічно-матеріальними особливостями.

Варто зауважити, що назви сучасних інформаційних об'єктів у своїй переважній більшості мають англomовне походження й адаптованого російського чи українського варіанту часто просто не існує. Така ситуація пов'язана з різким та бурхливим розвитком рекламної індустрії, який відбувається протягом останніх 10-15 років. Замість звичних стендів, композицій наглядної агітації, святкових установок, великомасштабних плакатів та панно в

просторах міст більшості пострадянських країн почали з'являтися нові об'єкти з незрозумілими назвами. Наведене далі тлумачення деяких назв таких об'єктів сприятиме подальшій зручності сприйняття викладеного матеріалу.

Арка – інформаційна поверхня з розмірами 19.4м x 3.7м та 24м x 5м над великими автомагістралями з двома і більше смугами руху в один бік.

Білборд – окремо встановлений щит розміром 6м x 3м.

Брандмауер (брандмаурне пано) – плакат, який кріпиться безпосередньо на рівну стіну будівлі або ж за допомогою спеціальної силової рами. Розміри брандмауера коливаються від 10 кв.м до 1000 кв.м. Зображення наноситься методом повнокольорового друку на тканину ПВХ.

Відеопанель – світлодіодний чи ламповий екран переважно великого розміру (5.12м x 3.83м, 7.92м x 5.49м, 12.20м x 9.15м тощо).

Дахова установка – конструкція на даху будівлі у вигляді окремих літер, елементів висотою від 1м до 5м, які розташовані на силовій рамі чи площині. Як правило, виготовляється за технологією „відкритого” чи „закритого” неону із застосуванням динамічних елементів.

Панель-кронштейн – двостороння конструкція з одного чи декількох світлових коробів різноманітної форми та розмірів, яка встановлюється перпендикулярно до фасаду будівлі.

Перетяжка – розтягнута над проїжджою частиною дороги вінілова тканина, приблизний розмір якої складає 10м x 2м. В якості інформаційного поля, як правило, використовуються обидві сторони перетяжки.

Призматрон – окремо розташована конструкція, яка дозволяє демонструвати три зображення, що послідовно змінюються.

Сіті-формат – розташована в пішохідній зоні конструкція з двома поверхнями формату 1.2м x 1.8м.

Суперсайт – окремо розташована зовнішньо та внутрішньо підсвічена конструкція з стандартними розмірами інформаційного поля 12м x 5м та 15м x 5м.

Світловий короб (лайтбокс) – закрита об'ємна конструкція з вмонтованими освітлювачами, яка розташовується паралельно фасаду будівлі. Фронтальна поверхня коробу виготовляється з світлорозсіюючого матеріалу (акрилове скло, тканина ПВХ) з подальшим нанесенням на нього інформації.

Тумба кругла – окремо розташована конструкція з гнутих металевих профілів та монолітної склопластикової зашивки. Розмір інформаційного поля складає 2.9м x 1.4м.

Тумба трьохстороння – внутрішньо підсвічена конструкція замкнутої форми з вигнутими сторонами інформаційного поля розміром 3.0м x 1.4м.

Штендер – розкладна двостороння конструкція з металевого каркасу та полістиролу чи тонкого металу.

Класифікація існуючих інформаційних об'єктів, розташованих в міському середовищі, за *часовими межами дії* передбачає їх розподіл на постійні, періодичні та епізодичні. До групи *постійних* об'єктів, які розраховані на досить тривалий час використання, відносяться дороговкази, вивіски, відеопанелі, об'ємні літери, таблички, світлові короба (лайтбокси), фризи, круглі та трьохсторонні тумби, призматрони, суперсайти, біллборди, сіті-формати, арки, дахові установки, стелли. До *періодичних* об'єктів, які змінюються разом з представленою на них інформацією (приблизно через 2-3 тижні), належать брендмауери, перетяжки, панелі-кронштейни, конструкції навколо стовпів освітлення. *Епізодичними* інформаційними об'єктами можемо назвати модульні конструкції для розташування святкових композицій, штендери, трьохсторонні переносні установки і т.п. Їх тимчасове використання обумовлене певними особливими обставинами, необхідністю оформлення різного роду заходів (акцій, свят, фестивалів, олімпіад і т.д.).

Класифікація інформаційних об'єктів за *рівнями розташування* в міському середовищі дозволяє виділити нижній, середній та верхній рівні. Такий рівневий розподіл є досить умовним з огляду на те, що в деяких випадках один об'єкт може займати два, а то й три рівні відразу. Разом з тим, рівень розташування інформаційних об'єктів обумовлює їх функціональну та композиційну значимість, вимагаючи особливого підходу під час розробки.

До *нижнього* рівня розташування, який є зорovo пов'язаним з тротуарною зоною, належать такі інформаційні об'єкти як сіті-формати, стелли, тумби, трьохсторонні переносні установки, конструкції навколо стовпів освітлення, штендери, таблички, дороговкази. На *середньому* рівні, межі якого сягають приблизно з 2-го по 5-й поверх будинків, розташовуються брендмауери, вивіски, панелі-кронштейни, фризи, світлові короба, суперсайти, біллборди, призматрони, відеопанелі, перетяжки, арки, об'ємні літери, стелли. До *верхнього* рівня можуть відноситися об'ємні літери та дахові установки. Об'єкти цього рівня розраховані на сприйняття з далекої відстані, зорovo тісно пов'язані з забудовою.

Технологічно-матеріальні особливості представлених в міському середовищі інформаційних об'єктів обумовлюють їх розподіл на світлові та несвітлові; візуальні, аудіовізуальні та мультисенсорні; статичні та кінетичні; з застосуванням друкованих чи електронних технологій.

Варто звернути увагу на те, що постійний пошук у використанні все нових і нових матеріалів та технологій призводить до появи нетрадиційних видів інформаційних установок, технологічних та дизайнерських рішень, котрі раніше не застосовувалися. Так, дизайнерська команда Electroland (Лос-Анджелес) створює та реалізовує проекти, спрямовані на взаємодію міського середовища і людини. Представлений в інституті архітектури Південної Каліфорнії проект R-G-B являє собою напівпрозорі кольорові

віконні вставки з кольоровим підсвіченням (іл. 1). Людина, яка знаходиться в будівлі або біля неї, натисканням тих чи інших клавіш мобільного телефону викликає певну реакцію вікон (рухомі вогні, спалах або затухання всіх вікон разом і т.ін.).

Іншим проектом команди Electroland є спеціально розроблена підлога (у вигляді величезних світлодіодних екранів з сенсорною поверхнею) трьох пішохідних мостів аеропорту міста Форт-Лодердейл (іл. 2), де рухомі, різноманітної форми вогні „чугтевої” підлоги будуть супроводжувати кожного пішохода.

Ще одним прикладом нових технологічно-дизайнерських рішень можна назвати комплекс міських динамічних установок (мультипілар, мультипанель, туманний екран, Triplesign, Motion Pro), представлений компанією „Візуальні технології” (Москва) на конкурсі „Рекламний дизайн Росії – 2006” (іл. 3).

Мультипілар – трьохстороння внутрішньо підсвічена тумба з 6-ма зображеннями, що змінюються за рахунок оберту пласких елементів (іл. 3а).

Мультипанель – динамічна двостороння конструкція з 10, 14, 20 і більше інформаційними поверхнями (іл. 3б).

Туманний екран – пристрій, який з найменших краплин води створює пласку поверхню для демонстрації зображень та відеороликів. Ключовою особливістю туманного екрану є можливість безперешкодно проходити крізь інсталяцію, не руйнуючи її (іл. 3в).

Triplesign – світлова динамічна конструкція з трьома послідовно змінюючи один одне зображеннями та декоративним склом, яке захищає призми від зовнішнього впливу. Конструкція Triplesign може розташовуватися окремо, кріпитися до стіни чи на тросах до стелі.

Motion Pro – установка, яка дає змогу отримувати тривимірне зображення предмету без використання спеціальних окулярів. Ефект рухливого в повітрі, збільшеного в декілька разів об’єкту зображення досягається за рахунок наявної системи лінз, дзеркал та джерел світла.

Виявлені тенденції до активного пошуку нових форм представлення інформації дозволяють говорити й про посилення уваги до їх функціональних (споживчих) властивостей та естетичних переваг. Разом з тим, суттєва особливість розташування та дії інформаційних об’єктів – міське громадське середовище, робить неможливим їх відокремлений розгляд з сучасних позицій дизайну взагалі та середовищного дизайну зокрема. Необхідність врахування великої кількості різних технологічно-матеріальних особливостей в процесі проектування таких об’єктів потребує подальших системних досліджень.

Висновки. Спроба класифікації існуючих на сьогоднішній день різних інформаційних об’єктів призвела до виявлення нових об’єктів медіа, які інтегруються з сучасними досягненнями в галузі виставкового дизайну та

Лл. 1. Будівля інституту архітектури Південної Каліфорнії
(фото з сайту elektroland.net).

Лл. 2. Міжнародний аеропорт міста Форт-Лодердейл (ілюстрація з сайту elektroland.net).

б)

а)

в)

Лл. 3. Динамічні інформаційні установки (фото з сайту rudesign.ru).

відео-арту можуть стати важливим кроком на шляху до формування якісно нового штучного оточення.

Подальший напрямок дослідження полягає у формулюванні визначень дизайну інформаційних об'єктів міського середовища та з'ясуванні основних факторів впливу на їх формоутворення.

Література:

1. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / Г.Б. Минервин, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов и др.: Под общей редакцией Г.Б. Минервина и В.Т. Шимко. – М.: «Архитектура-С», 2004. – 288 с.
2. Кликс Р.Р. Художественное проектирование экспозиций: Монография / Р.Р. Кликс. – М.: Высшая школа, 1978. – 368 с.
3. Мухин В.Н. Средства массовой визуальной информации в архитектуре города: Канд. дисс., Л., 1981.
4. Устин В.Б. Визуальная информация в эстетическом формировании городской среды (опыт исследования художественного решения информационных систем). Дис. ... канд. искусствоведения / В.Б. Устин. – М., 1984. – 173 с.
5. Эстетическое оформление города: Из опыта политического и архитектурно-художественного оформления Львова / Ю.Н. Скрипченко, О.К. Гладуш, А.С. Огранович, А.В. Хохулин; Под рук. Ю.Н. Скрипченко. – Киев: Будівельник, 1982. – 152 с.
6. <http://advtime.ru/teor/naruzka/2004/30121.html>
7. <http://www.membrana.ru/articles/global/2004/11/04/195500.html>
8. <http://www.visutech.ru/>

Надійшла до редакції 20.03.2007